

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohánytőzsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Politikai lap.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.

Tanítóknak, aljegyzőknek, írásoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Kérelem.

Tisztelettel kérjük mindama előfizetőinket, akiknek előfizetése lejárt, hogy a lapdíjat a küldött postautalvány felhasználásával mielőbb juttassák hozzánk.

Pénzek és levelek csakis budapesti címünkre (Teréz-körút 2.) küldendők.

Nagynémet engedékenység.

A százezer német leggermánabb császári doktori kalapot kapott Kolozsvárról. Ez alkalommal a Leipziger Illustrirte Zeitung leereszkedett a paprikamagyarokhoz és a patriotákhoz. Még pedig valami sajátos panegyriával Khuen-Héderváry kormányelnökhöz, mint akinek regiemeje a legtöbb engedékenységet mutatta a nemzetiségi kérdés megoldásában. Ez még ugyan seholy sincs megoldva, de tény annyi, hogy a legtöbb oly hang hallik most az országban, mely nem a föltétlen, erőszakos magyarosítást, hanem a magához ölelés politikáját zengi. Korodi Lajos (Lutz) »Deutsche und Magyaren« című cikke ezt az ölelést indokolt német aggodalommal agyonölelésnek hívja. Amióta az osztrák-magyar dualizmus örökké hánytorgatott ténye mellett a magyarországi nemzetiségek hovafejlődése is közbeszéd tárgya lett a jövővilágpolitika szemléletében, mint egyenrangú kérdés és mint pont a balkánkérdőjelben, azóta a nagynémet birodalom előörsöket lát hennünk, magyarországi svábokban. Olyan előörsöket, — s ez magyarázza jelen cikk címét, az engedékenységet — kik politikailag Magyarországi, sőt hű magyar állampolgárok, de szellemben germánok, atomjai a német kosmosnak. Tehát

nem politikai utópiát, hanem őrzi a maguk öntudatlan német kiválóságának s veléérzői a magyar hazafias köztudatnak. Nem szomorú tagadói énüknek és nemzetiségüknek, tehát nem szégyenlik sváb voltukat, hanem vidám, nemes értelemben vett opportunistái annak a végzetnek, mely jó hazából jobb hazába, esetleg földbe hozta őket.

A »Leipziger« emlitett cikkirója hivatkozik s utal a Khuen-regime liberalizmusára ezen a téren, mely azonban nem olyan veszedelmes radikális magyar szempontból, mint Jászi Oszkár amaz álláspontja, mely zabolátlan nemzetiségi fejlődést akar engedélyezni ez országban, azaz határozottan a polyglott államok erőazonosságát az egynyelvűekével. Kiemeli Lukács ama pénzügyi munkálatait, mely Németországba gravitált szemben a koalíciós francia és angol pénzek behozatalával. S idefűzi okos megjegyzését, mely némi változtatással furkósbotja lehetne a magyarországi nyavalyás, félművelt pángermanizmusnak, mely arrogáns módon megtagad minden történelmi folytonosságot s ez a megjegyzés hadd álljon itt egészében: »ha a német nemzetiségeknek megadják itt nálunk a nemzetiségi fejlődés (én hozzáteszem: a nemzetiségi fejlődés) egyenjogúságát, akkor Magyarország támaszt nyer minden tekintetben a svábság fölvirulása folytán: denn der Deutsche in Ungarn ist nicht nur zufolge seiner allgemeinen Stammes eigentümlichkeiten staatsfremd, sondern auch weil für ihn die Versuchung zu irredentischen Gelüsten ferner liegt, als für alle andern nichtmagyarischen Volksgemeinschaften in Ungarn!« Ez az »irredentisch« itt alighanem ostoba politikai s nemzeti egységellenes valamit jelent: Kárpótlásul valami vigasz is jár itt a magyaroknak; a német nemzetiség továbbfejlődése német irányban nem is jár vesztélyel, mert a magyarországi bánáti, bácskai s baranyai németiség a nagynémet egységtől ugyis

elszigetelt nép. Ami pedig a magyarországi németek nemzetiségi öntudatát illeti, arra nézve megjegyzi Korodi Lutz ur, hogy ez még csak »schüchternen Versuche« által van emelkedőben.

A cikk hangja engedékenyebb, uribb formájú s a lap nivójának megfelelő. S ami a fő, nem árul el tudatlanságot a magyarok s németek viszonyáról, de sőt szándékkal sem ferdit. Hanem aztán annál rosszabb. Először is kötvé hiszünk a komának, aki tudja, hogy ebben az országban fizetett agitátorok utonállnak a magyar gondolat országutján s mégis fogvicsorgatva hizeleg Khuennek. Hátunk megitt mordállyal, folytonos figyelemmel s gyanakodással hiszünk az olyan békeajánlatnak, mely fanatizált tömegeket tesz nevezetessé botrány krónikákban, amidőn egész községek verik ki szellemi vezéreiket, még pedig nem abból a hagyományos okból, hogy szolgabírói önkény tukmálta volna a nyakukra ezeket, hanem azért, mert ezek a tanult és tanító exponensei a magyar szellemnek az állami nyelvtudását s lelket formáló varázsát akarják gyermekeikbe csepegtetni. Hiszen itt formaliter vesztélyről van szó. Ahhoz semmi közöm, ha a cservenkai atyafi a bulkesziit »treudeutscher« Gruss-szal üdvözlö, de ha törvényszék előtt hurcolnak meg ártatlanul olyan embert, akinek egyedüli vétké az, hogy magyar tanító, a nemzet napszámosa a legkeményebb talajon, ez már nemcsak engem háboríthat föl, hanem megérdemli a sérelem parlamenti orvoslását és a nemzet intezivebb figyelmét is.

Ne biztason tehát a »Leipziger«. A német császár doktori kalapját ugyan nyugodtan viselheti, hiszen mi németek fejlődünk a magyarság jellegében is. Teljesen fölösleges Temesvárt és Versecen fondorkodni pénzzel és komisszággal, fölösleges a magyar intellektuelt olyannak mondani, mint amely egyetemű években »ungebördete Lümmel«-ekből állt, csak inni s politizálni tudott.

BUCSU.

Bucsuzom téled — forró szívvel,
Lelkemben égő szenvedélyvel;
Halálos vágygyul égve érted,
Bucsuzom téled . . .

Sáppadt arcomon jégközönnyel,
Riégett kisírt száraz szemmel
Köszöntelek, ha látlak;
S reménytelen, örült reményvel
Soha nem szűnő szerelemmel
Várlak, visszavárlak.

SEMPER.

A találós kérdés.

Fiatal pap voltam. Ma már nem is igen hiszik, hogy az is lehettem. Városokban növekedtem, falun soh'se laktam; hát nem is ismerem a falusi szokásokat. Pedig minden falunak más szokása; némely szokás pedig — amely szép és kedves — úgy elterjed egész megyében, mintahogy egy elültetett gyöngyvirág elterjed az egész kertben. Ilyen nagy vidékre, egész Ormányságra elterjedt szokás volt házasságoknál: a találós kérdés; leginkább kálvinistáknál, mert azok ismerik a bibliát; pedig sok találós kérdés ezzel van kapcsolatban.

A hetvenes években drávafoki lelkész vol-

tam. (Ezért irtam akkor a lapokban Dr. Foki álnév alatt.) Drávafoki a kedves népü Ormányság egyik községe; szorgalmas, egyszerű, tisztességtudó, vallásos nép volt akkor. Szeretem hinni, hogy most is az. Sok szép és speciális szokása volt, melyek közül most a találós kérdéseket beszélem el; a többitől talán máskor.

Az esketés ott mindig délelőtti történt; a régi öregek ezt tartották célszerűnek annyira, hogy a délutáni esküvőpárra dupla stólát határoztak. De nem is igen volt rá eset. Én legalább egyet sem eskettem délután 17 év alatt. Okosan is. Nem bolond, hogy duplát fizessen azért, ami szimpláért is megeshik. De meg úgy is illő, hogy ez a fontos ceremónia nem borítal után, hanem tiszta fejjel történjék; amit nem minden vendég bírta betartani délutánig.

Szóval odamentelem után néhány hó múlva megeskettem az első párt, a délelőtti órában. A vőlegény násznagya éppen átellenben lakott. Tisztes öreg ember. A városi ember nem is képzeli, hogy mily nagy hivatal falu helyen a násznagyság. Első kvalifikáció hozzá, hogy higgye, lassu járásu, ugynevezett »tempós«, »akkurátos«, »perszonás« öreg legyen; templomba eljárjon; tudjon ott énekelni, odahaza pedig bibliai történeteket elbeszélni a fiak és unokák előtt. Másik kvalifikáció a násznagy süveg; egy cifra papírból; a püspöksüveg konszignációs formájára összecsiszított alkotmány, melyet a két násznagy tekintélylyel hordoz a lakodalmi idő alatt. Ebben vezetik a párokat a templomba a nászmenet élén; ebben ülnek elő az asztaloknál; ebben csitítják a borközi zajongókat; ebben dirigálják a muzsikásokat; egyszóval igen megadják a módját, — mint sánta lány a táncnak — ennek

az apáról fiura öröklött komikus, de naivitásával igen kedves tradíciónak.

Esküvés után vőlegény is, menyasszony is, saját szülei lakására térnek vendégeikkel, mert fontos ugyan az esküvés, de fontos ám ez a kérdés is, mely míg meg nem oldatik, addig nem kezdődhet sem ebéd, sem lakodalom, sem ezzel kapcsolatos semmi jó. Meg kell szenvedni a menyasszonyért: nem úgy ám, mint az urak, kik sietnek nászutra — ki a világba. A »pógár« ember alig várja, hogy magára maradjon párjával. A szegény ember leánya nem olyan potya, hogy kiadnók addig, míg az ő násznagya által feltett kérdést a vőlegény násznagya meg nem fejt. Ez pedig nem mindig könnyű dolog; néha olyan fogas kérdést tesznek, hogy a násznagy feje csak úgy kábul a püspöksüveg alatt s néha órákig sem tudja megfejteti. Elázik a tésztaleves, elpuhul a ropogós peccsenye, elhül a töltött káposzta, elernyed a turós ré; hasztalan, ha a kérdés nincs megoldva! Ha pedig estig sem birt vele, akkor megsugják a feleletet, mert hát untig elég volt ennyi időig étlen-szomjan várakozni a vendégnek, csók nélkül a legénynek.

Szóval megeskettem az ifjakat 10 óra tájban, megkaptam a rendes stólát: 2 font husf, 2 itce bort. Eredeti fizetés ez; de alighanem úgy formálódott, hogy régebben meghívták a papot is a lakodalomba, de mivel azt tapasztalták, hogy jelenlétében tulon-tul sok borocska fogyódott el, hát celerányosabbnak vették házában kiszolgáltatni a neki dukáló quántumot. De meg illőbb is a papnak nem vetyengeni borközi állapotba jutható sokadalom közepette. Én hát a stólát megkapván, elvettem gondját a dolognak. Látom azonban délfelé, hogy a vőlegény násznagya,

Mert inni, verekedni a »burschok« is tudnak, igaz, hogy politizálni nem. Politizálni csak a fizetett agitátorok tudnak itt az ország testén.

Korodi figyelmezteti a kormányt, hogy a német nemzetiségű öntudat fejlesztőt (vulgo: pénzelt agitátorok) hiába dugják börtönbe, mert annál inkább siet fölszínre a Németországból kiinduló német erő a mi földünkön is; inkább ajánlja a magunkhoz emelés és ölelés politikáját, mely azonban sem a foljtó ölelés, sem a tyukszemre hágás szélsőségeit ne mutassa. Hát kérem, hogy lehet olyan embereket magunkhoz ölelni, hogy lehet olyan emberektől teljes bocsánatnyerés reményével bocsánatot kérni, ha a tyukszemre hágtunk, akiknek legudvariasabb megszólítása számunkra ez a szó:

»Paprikamagyar és patentpatrióta!«?

Molter Károly.

— A vármegyei közgyűlés, melynek megtartása június 30-ára volt tervezve, közbejött akadályok miatt július közepén fog megtartatni.

Báró Vojnits István ünneplése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1911. június 27.

Báró Vojnits Istvánnak sok ünneplésben volt már része. De oly nagyarányú, lelkes és lélekemelő ünnepségnek aligha volt még központja, mint kedden este, azon a fényes banketten, melyet hűségese választói, a verbázi kerület, Budapest, a Hungária étteremben rendezett tiszteletére. Az ünnepségnek két dolog adott erkölcsi tartalmat, nagy jelentőséget: a választók iránta érzett szeretetnek példátlan lelkes megnyilvánulása és az, hogy a banketten az ország legelső államférfiai voltak jelen. A keretnek pedig az elhangzott gyönyörű felköszöntők adtak csillogó díszet.

A bankettet — ismétlőjük — maguk a választók adták. Ők látták vendégül az ünneplőt, a minisztereket és a képviselőket. A rendezők csak 100—120 résztvevőre számítottak. A részvételre való vágy azonban oly élénken és erőteljesen nyilvánult, hogy a 120-nak vélt szám körülbelül kétszázra szaporodott. E miatt a nagy étterem szűknek bizonyult s így pötlőremről kellett gondoskodni.

egypár egykoru személyiséggel csüggesztett fölve jön-megy az utca közepén; (mert a gyaloguton csak a nem hivatalbéli ember szokott járni); délután is látom kétszer, háromszor; végre is megszólítom:

»János bácsi, mi van kigylmetekkel, hogy annyit s oly busan jönnek-mennek?»

»Jaj! Tisztelendő uram, nagy itt a baj! ... nem tudom a kérdést megfejteni ...»

»Micsoda kérdést?»

»Ami a menyasszony násznagya feltett!»

»Hát micsoda az a kérdés?»

Kiváncsi voltam, mert sohasem hallottam erről a szokásról.

»Az a adta fel, hogy: mikor volt két testben egy lélek?»

Hm! gondoltam; ez valami bibliai rébusz; mi az ördög lehet? Haza megyek! Gondolkozom... biflázom a bibliai szótárt, de ki nem okoskodom. Egyszerre csak megvillan bennem a valószínűség. Huztam a szomszédot:

»Hát János bácsi, talán az a rébusz megfejtése, mikor Jónás a cethalban volt; mert Jónás is test, a cethal is test; de csupán Jónásnak van lelke, s így van: két testben egy lélek.»

»A biz' a — mond nagy örömmel; azzal megy a menyasszonyos házhoz s néhány perc múlva muzsikaszótól zeng az utca s diadallal vezették a menyasszonyt a vőlegényes házhoz, s neki ültek a terített asztaloknak.

Tetszett nekem a mi magyar népünk ilyes elméssége, s összegyűjtöttem ezeket a násznagyon kérdéseket, melyeket érdekesnek tartok közölni:

Kérdés: Ki vágott fát az anyja hátán?

Felelet: Ádám, mert föld volt az anyja.

Kérdés: Ki volt két világ papja?

Felelet: Noé; özönvíz előtt és után.

Kérdés: Hol van a keréknek a vége?

Felelet: A k. betűnél.

Kérdés: Eggyel több, eggyel kevesebb mi az?

Az ebéd 8 órakor kezdődött. A menü ez volt:

Véfour leves csészében
Párolt tok, orosz módra petrezselymes burgonyával
Borjucomb körítve Cavour módjára
Idei jerce és libasült
Fejes-saláta és befőtt gyümölcs
Vegyes fagyalt
Sajtok
Gyümölcs
Fekete kávé.
—
Kóbányai udvari sör
Pannonhalmi fehér bor
Keczei burgondi vörös bor
L. Francois Transylvánia
Likör
Ásványvíz.

A nagy sokaságban a következők nevét sikerült följegyeznünk:

Gróf Kúen Hédeváry Károly, gróf Tisza István, Hazay Samu, Berzeviczy Albert, Perczel Dezső, Dániel Gábor, Kabos Ferenc, báró Gromon Dezső, ifj. Vojnits István, Matkovits Béla, Szemző Gyula, Purgly Sándor, Zákó Milán, dr. Konyovits Dávid, Ertl János, Zsubory József, Janiga János, dr. Falcione Árpád, dr. Mikosevits Kamut, Városvy Károly, Mezey Zsigmond, dr. Récsai Károly, dr. Buday Pál, Császár Péter, dr. Deák Béla, Boberity Milán, dr. Schneider Károly, Famlar A. G., Róth Béla, dr. Manheim Ármán, dr. Mészöly István, Kiss Lajos, dr. Hoffman Péter, Korbay Pál, Rothfuchs Jakab, dr. Ott Konrád, dr. Cziráky Gábor, Kováts Lajos, dr. Tessényi Pál, Machmer Fülöp, dr. Farnec Dezső, Jedlicska Mihály, Guba József, dr. König Soma, dr. Holländer Dávid, Kiss Gyula, Kozma Dezső, Limbek Pál, Szakácsy Sándor, Kugler Béla, Wagner György, dr. Thausz Fülöp, Bruszt János, Leszkovác Miletá, Marberger Gyula, dr. Kihut János, dr. Schmidt Oszkár, Berkovits Márk, dr. Ormay Károly, dr. Munk Adolf, Varga István, Kiss Imre János, (gazdag) Juhász Gábor, Müller Vilmos, dr. Frank Károly, Fehér Jenő, Fekete Endre, Bencsik Pál, Baráth Pál, Baráth János, Pressburger János, Palásthy István, Fekete Mihály, Izsáky Fábán, Hajtman Péter, Tumbász József, Fekete Imre, Boros Gusztáv, id. Kiss Imre János, Fekete István, dr. Koch Zoltán, Tóth Isaszeghi János, Fekete János, Schaffer S. Mór, Tromer Herman, Gerber Miklós, Gerber Fülöp, Oberländer Fülöp, dr. Stiefelmayer, Reidt Henrik, Marberger József, dr. Manheim Manó, dr. Fenyő József, dr. Fenyő Győző, id. Reppert Jakab, ifj. Reppert Jakab, Bayer Jakab, Bladt Dániel, Weber Frigyes, Brust Mihály, Stöcker József, Fratricsevits János, Koishaber Simon.

A sajtót Békésy budapest, Berkovits kulai hírlapíró és Pető Lajos, a *Bács megye* szerkesztője képviselték.

A pecsenyénél megkezdődött a tósztok árja, mely a következő:

Felelet: A leány ha férjhez megy; egy aszszonnyal több, egy leánnyal kevesebb.

Kérdés: Melyik kottlóstyuknak van egyforma csirkéje?

Felelet: A melyiknek egy van.

Kérdés: A vad kottlóst miért kötik meg lábánál fogva?

Felelet: Mert nincs szarva.

Kérdés: Ki parancsol az Istennek?

Felelet: A koldus. Az Isten fizesse meg.

Kérdés: Melyik a legrosszabb vallás?

Felelet: A kárvallás.

Kérdés: Kinek a koporsója uszott?

Felelet: Jónásé, mikor elnyelte a cethal.

Kérdés: Melyik nő nem kíván férjhez menni?

Felelet: A teknő.

Kérdés: Hány betűből áll a biblia?

Felelet: Hat betűből.

Kérdés: Ha elveszünk belőle: nagyobb; ha teszünk hozzá: kisebb; mi az?

Felelet: Lyuk.

Kérdés: Miért vesz a kopsz kalapot?

Felelet: Pénzért.

Kérdés: Miért varják a szürre a gallért?

Felelet: Hogy le ne essék.

Kérdés: Mi illik legjobban a görbe fához?

Felelet: A kérge.

Kérdés: Hol van a világ közepe?

Felelet: Az I. hetűben.

Kérdés: Hány ujj van az ingednek?

Felelet: Három; két ujj és egy hátulja.

Kérdés: Hány kenyeret sütnék Pesten egy évig?

Felelet: Egyet sem.

Kérdés: Mikor sütnék nagyobb kenyeret Kőrösön, mint Kecskeméten?

Felelet: Mikor több lisztet vesznek hozzá.

Hetesy Viktor.

Dr. Récsai Ede: Igen tisztelt uraim! A nemzetek fejlődését a bennük rejlő értelmi és erkölcsi erőnek összhangzatos egyttműködése biztosítja. Ezeket az erőket felébreszteni fokozni egybefoglalni, irányítani és a nagy nemzeti célok szolgálatába állítani alkotmányos országokban a kormányok feladata. E nehéz feladatokat megoldani csak azok az államférfiak képesek, akik a nemzet valódi életszükségeit felismerve, azokból merített lehető célok megvalósítására törekcsenek és törekvéseikben a nemzet legjobb értelmileg és erkölcsileg legkiválóbb elemeire támaszkodnak, (Ugy van!) Maradandó és értékeset alkotni a nemzet életét tartalommal megtöltteni és azt a boldogulás biztos útjaira vezetni csak ezen tényező segélyével lehet, és ha akár a cél kitűzésébe, akár a munkatársak megválasztásában a vezető államférfiak ezen elvektől eltérnek, a hanyatlás elmaradhatlan. (Igaz! Ugy van!) Ezeknek eklantans igazolását látjuk hazánk utolsó 40 éves történelmében is. Mert míg a nemzet a lehető célokkal számoló és törekvéseikben a nemzet kiválóságaira támaszkodó államférfiakat ismerte el vezéreikül, eddig hazánk minden téren hatalmas arányokban fejlődött s amint sorsát a célok kitűzésében és a munkatársak megválasztásában kevésbé óvatos államférfiak kezében helyezte le, nemcsak a fejlődés útján megakadtunk, hanem hazánk legdrágább közkincese veszendőbe indultak, és az állami élet minden terén zürzavar és fejetlenség ütötte fel tanyáját. (Zajos helyeslés.)

Ennek a veszedelmes folyamatnak útját a miniszterelnök úr öngyerméltőségének (lelkes hosszantartó eljenzés) az ország ügyei vitelére és kormányalakításra vonatkozó bölcs hazafias készsége állította meg. S rövid időn belül sikerült öngyerméltőségének és a legkiválóbb hazafiai sorából alakított kormányának az ország ügyeit a fejlődés nyugodt de biztos medrére visszaterelni. (Zajos helyeslés.)

Ez a fordulati nagyeméltőságtoknak hervadatan érdeme marad mindenha.

Ezen sikernek titka: a történelem által igazolt a fokozatos fejlődés (helyeslés) biztosító feladatok kitűzésében és abban sarkallott, hogy nagyméltóságok minden téren a közügyek kipróbált és önzetlen harcosait sorakoztatták maguk köré munkatársakul.

A legkiválóbbak sorába az ujverbázi választókerület büszkeséggel látja érdemekben gazdag szeretett és nagybecsült képviselőjét (hosszantartó, lelkes eljenzés) akinek a közügyek érdekében kifejtett hosszú önzetlen és lankadatlan eredményes munkásságát a korona bölcsesége nemrég ismét kiüntette.

Az igazi és kiemelkedő hazafias érdemeknek kitüntetése és elismerése mindenkor hatalmas erkölcsi rugó volt ahhoz, hogy a közügy harcosai lelkiük egész erejét vigyék bele a közérdekben kifejtett munkájukba.

A kitüntetés az állam hatalom magasságából ragyog a küzdő felé, alulról szeretet, hála és bizalom a bére. E kettőnek az ölekezése a hazafiak legszebb földi jutalma. (Tetszés.)

Az ujverbázi választó kerület polgárai ennek az ölekezésnek emlékére kívánnak a mai ünnepélyvel a szívekben oltárt emelni, amelyre elsősorban a miniszterelnök ur öngyerméltősága és kiváló minisztertertsai iránt érzett mély hálájuknak zálogát rakják le és kívánnak mindnyájuknak hosszú életet s a haza és nemzet javára kifejtett nehéz és küzdelmes munkájukban minél több sikert. (Meg-megújuló lelkes eljenzés.)

Boberity Milán: Mélyen tisztelt uraim! Abból az alkalomból, hogy ő császári és apostoli kir. felsége dicsőségesen uralkodó I. Ferenc József királyunk a mi mélyen tisztelt és szeretett országgyűlési képviselőnk, báró Vojnits István ur ő excellenciáját (Lelkes eljenzés.) valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal, vagyis a kitüntetések legnagyobbikával kitüntetni kegyeskedett, mi, az ő odaadó lelkes hívei és hűségese választói ime tömegestül jöttünk ide föl Budapestre, e csodaszép székesfővárosba, azért, hogy palam et publice, ország és világ előtt demonstrative mutasuk be ő nagyméltósága iránt érzett határtalan tiszteletünket, nagybecsülésünket, személyéhez való föltétlen ragaszkodásunkat, meghamisíthatatlan szeretetünket s igaz örömlünket a felett, hogy a legmagasabb királyi kegy éppen ő nagyméltóságának, a mi szeretett képviselőnknek szólt. (Tetszés.)

A báró urnak sok jó barátjához van jelenleg szerencsénk, mélyen tisztelt uraink, de ha végig tekintünk ezen a diszes társaságon, ha végig tekintünk azokon a legnagyobb állami és társadalmi állásokat betöltő urakon, azokon a politikai és társadalmi vezérlő egyéniségeinken, akik forró óhajaink s kérésünknek megfelelően szívesek és kegyesek voltak magas megjelenésükkel minket megüdvözíteni, s ezt a mai ünnepélyünket kitüntetni, úgy igazi öröm s kimondhatatlan büszkeség hatja át s tölti el keblünket, szívünket s egész mivoltunkat, látva körünkben Magyarországnak azt az édesszültöttjét, a magyar

nemzetnek azt a kiváló államférfiát, aki iránt nemcsak mi bácskaiak, nemcsak az ő szűkebb patriája: Bihar megye (Lelkes hosszantartó éljenzés és taps. Zajos felkiáltások: Eljen Tisza!) vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül viseltetik a legmélyebb tisztelettel és nagybecsüléssel, de akire Magyarország egész lakosságának tulnyomó többsége bizalommal, büszkeséggel és reménnyel tekint. Igenis, mélyen tisztelt uraim, ő nagyméltósága, gróf Tisza István ur (Dörgő éljenzés.) teljes joggal, bátran és büszkén mondhatja önmagáról azt, hogy egy nagy hazafiainak, egy egész ország polgárainak osztatlan tetszését, nagybecsülését, szeretetét és bizalmát bírja és élvezzi. (Tetszés.)

Mélyen tisztelt uraim! A teremtő jósága Istenünk megáldotta ő nagyméltóságát dus földi javakkal, amelyek számára e földön mindenkivel szemben biztosítják akcióképességét és függetlenségét; de felkészítette ő nagyméltóságát egyúttal oly kiváló, ritka lelki tulajdonságokkal, oly fényes szellemi erővel és képességekkel, amely birtokában ő kegyelmessége bármily súlyos, nehéz feladat előtt álljon is, lelki szemeivel azonnal képes magának tiszta képet alkotni, bele látván a dolgok mélyébe úgy, hogy bizonyos konkrét kérdések- és esetekben állást foglalván, kortársai között sokan nem érik meg, sokan meg pláne készakarva félreértik, de hiábavaló minden fáradozásuk, minden fondorlatuk, mert az idő és a száraz tényeknek kéréllhetetlen logikája ő nagyméltóságának mindig és mindenütt adtak és adnak igazat. És ebben a kiváló, ritka lelki és szellemi erőben, amely isteni adomány, amely csak embereknek jutott osztályrészüll, rejlik, mélyen tisztelt uraim, egy igaz államférfiúnak a nagysága és félelmetes hatalma.

Mélyen tisztelt uraim! Amióta ő nagyméltósága, gróf Tisza István ur a nyilvános közpályára lépett, azóta ő az államélet minden terén, minden irányban tevékeny részt vett és sokszor döntő befolyást gyakorolt. Az utóbbi időben — mint ismeretes — foglalja ő nagyméltósága a nemzetiségi kérdéssel is; s miután ez nagy-horderejű, egyik főfontosságú kérdése a hazának, amely megoldásra vár, s melynek szerencsés megoldásától sok tekintetben függ magának a hazának a fölvirágoztatása és hatalmassá tétele, úgy minden becsületes honpolgárnak politikai és erkölcsi kötelessége magyar királyi kormányunk és ő nagyméltóságának ebbeli fáradozását hathatósan segíteni, azért, mert egy és ugyanahhoz a hazához tartozó polgárok egyetértése s szeretetében rejlik magának a hazának a nagysága, hatalma és boldogulása. S ha egyszer úgy az imádott hazának, valamint valamennyiünknek jól fölfogott érdekében is, egyszer meg fogjuk érteni egymást, úgy ennek oly kihatása lesz, úgy ez annyira össze fog forrasztani minket, hogy mi érzellem világában is egyek leszünk, s bár mindegyikünk meg fogja tartani a maga vallását és nemzetiségét, amely elvégre mégis mindegyik embernek veleszületett, istentől s a természettől nyert joga, (Tetszés.) de a megértésnek a processzusa az együvéartozandóságának az érzete annyira át fog hatni, annyira össze fog forrasztani minket, hogy e földön nem lesz hatalom, amely szét tudna minket választani, azért, mert Magyarország utolsó embere is át lesz hatva annak a tudatától, annak az egyedüli helyes mivoltától: hogy *itt élünk, itt hallunk kell.* (Zajos tetszés s éljenzés.)

Ily érzelmektől áthatva, s ezek helyességétől teljesen meggyőződve, bátorkodom ezt a pohár boromat ő nagyméltósága, gróf Tisza István ur egészségére és tiszteletére üríteni, (Lelkes, hosszantartó éljenzés.) kívánva a kegyelmes urnak, hogy drága életét a Mindenható az emberi kor legvégső határáig tartsa és boldogan éltesse. (Lelkes, percekig tartó éljenzés és taps.)

Dr. Schneider Károly: Mélyen tisztelt Uraim! Hazánk ezredéves története igazolja, hogy a magyar nemzet fennállását és függetlenségét alkotmányához és alkotmányos intézményeihez való hű és törhetetlen ragaszkodása biztosította. (Ugy van!)

Az 1848-iki sarkalatos törvények folytán a magyar nemzet szuverenitása a népképviseleti rendszerben nyert kifejezést, minek folytán ennek a népképviseleti rendszernek összes megnyilatkozásaiban olyannak kell lenni, hogy az a nemzet szuverenitásának minél nagyobb fényt, minél nagyobb erőt kölcsönözzön és biztosítson.

A népképviseleti rendszer ezen magas szoros feladatainak megvalósításához a legerősebb garanciát, a népképviselet legfontosabb megnyilatkozásának, a parlamenti tárgyalások igazságos és bölcs vezetése adja meg és így a parlamenti tárgyalások vezetőinek, a képviselőház elnökeinek, a legkiválóbb államférfiúi tulajdonokkal kell felruházva lenniök. (Ugy van!)

Ily férfiak a magyar parlament illusztris elnökei, akik alkotó munkásságukkal ezen magas közjogi állás méltóságát, dicséjét emelték, akik szigorúan alkotmányos és hazafias meguktartá-

sával, a parlamenti tárgyalások alkotmányos rendjét helyreállították és biztosították, ezzel a produktív munka új korszakát inaugurálni a leg-hathatósabban elősegítették, miáltal a nemzet háláját örök időkre kiérdemelték. (Helyeslés.)

A magyar képviselőház nagynevű elnökeire emelem poharamat (Éljenzés) azon kívánsággal, hogy bölcsességükkel mint eddig, ezután is, a nemes tradícióknak megfelelően, a magyar nemzet szuverenitásának minél nagyobb fényt, erőt és dicsőséget szerezzenek a haza javára és alkotmányos életünk állandó felvirágzására. (Lelkes, hosszantartó éljenzés.)

Famler A. Gusztáv ev. lelkész — ugy-mond — az egész életén át mindig 48 as volt. Sok harcban vett részt s mindig bátran küzdött a tábor ellen, melynek élén az ünnepekt állt. Midőn azonban az új politikai evangelium, a nemzeti munkapárt programja elhangzott, annak igazsága, közéleti varázserője őt is meghódította. (Tetszés.)

Mikosevits Kanut: Ez a szép eredmény!

Famler A. Gusztáv: Ebben az új politikai folyamatban báró *Vojnits* István (Lelkes éljenzés) kimagasló alakja, nemes jellege domborodott ki legerőteljesebben. Isten látja a lélekét, hogy nem önző célok vezették, midőn az új táborba lépett, hiszen minden irányban teljesen független, hanem ama eszmék és célok iránti lelkesedése, mely az ország, a nép javait előmozdítani hivatják. Szent hite és meggyőződése, hogy a nemzeti munkapárt komoly, becsületes munkát akar végezni. Poharat *Perczel* Dezső pártelnökre, báró *Vojnits* István és *Dániel* Gábor aelnökökre. (Lelkes éljenzés és taps. Gróf *Tisza* István elhagyja helyét, a szónokhoz megy és kocint vele.)

Mezey Zsigmond kir. tanácsos, kir. közjegyző magvas szavakkal báró *Vojnits* István, a kerület képviselőjét köszönti. A verbázi kerület büszke arra, hogy a közélet ily kimagasló, nagyértékű alakja képviseli a parlamentben. (Dörgő éljenzés.)

Róth Béla ev. lelkész széles keretekben, sok ötletességgel ifj. *Vojnits* István, *Matkovits* Béla, *Purgly* Sándor és ifj. *Szemző* Gyula főispánokat élteti.

Dr. Manheim Armin: Tisztelt Uraim! A népjogok között legfontosabbnak tartom azokat, a melyek a nép bizalmából ruháztatnak át — a honatyáira.

Ezen átruházott jogok egyrészlől szent kötelezettségeket váltanak ki, — a milyen a szabadságnak, a haza önállóságának és függetlenségének megvédése; másrészlől pedig nemes hivatást rónak a honatyákra: a szabadelvűség terjesztését és az egyetértés ápolását.

Bács-Bodrogszegy honatyái eme szent kötelezettségeket, eme nemes hivatást, mindenkor hiven és lelkiismeretesen teljesítették. Az ő bölcsességüknek és tapasztalatauknak gyümölcsként érezzük azt, hogy ezen vegyes ajku és kölömböző felekezeti szűkebb országunkban nincs nemzetiségi, kérdés és az ő nemes törekvésüknek eredménye, hogy megyénkben a szabadelvűség zászlaja leng. (Tetszés.)

A mikor Bács-Bodrogszegy és városainak t. képviselőit az uverbázi választókerület küldöttsége nevében szívélyesen üdvözlöm, kérem őket:

Legyenek továbbra is szeretett megyénk, kerületek és városaik bölcs és lelkes vezetéi, vezetői, tanácsadói; terjesszék továbbra is bölcsességükkel a szabadelvűséget; erősítsék közöttünk továbbra is az egyetértést és működjenek áldásosan szeretett hazánk és megyénk javára.

A jelen ünnepélyes pillanatban fogadják ama ígéretünket, hogy a zászlót, melyre a szabadelvűség szent ígéje van felírva, soha el nem hagyjuk. (Lelkes, hosszantartó éljenzés.)

Gróf Khuen Héderváry Károly miniszterelnök: Mélyen tisztelt uraim! (Halljuk! Halljuk!) A verbászkerületi munkapárt elnöke, az én tisztelt szomszédom szives volt rólam és minisztertársaimról megemlékezni. Tisztelt uraim! Én áldom a gondviselést, hogy erőt és bátorságot adott akkor, amidőn az országot egy tarthatatlan helyzetből ki kellett vezetni; (Éljenzés) hogy megfelelő pillanatban fölismertem a módot, ahogyan a nemzetre nyomasztólag hatott válságot meg lehetett szüntetni, s jobb időknél, az állandó nyugalom és békének föl-tételeit meg lehetett teremteni. (Zajos tetszés.)

Ez, tisztelt uraim, jóleső tudat, boldog érzés. De annál édesebb érzés vesz erőt a hazafi szívében, ha tudja, hogy fölfogása, törekvése, célja megértésre talál, követőkre

akad. Hiába valók a tervek, a célok, hiábavaló a program, ha nincs erő annak érvényesítésére. (Zajos helyeslés.)

A nemzet, ha az isteni gondviselésnek, föleszmélt lethárgiájából. Érezte a ferde állapotoknak nyomasztó súlyát. Jobb jövő után vágyott. Oly utat keresett, melyen erősebben, biztosabban viheti előbbre cél-jait. (Tetszés.)

Ha körülnézünk, s látom a lelkesedést, mely önöket hevíti s ha visszagondolok a multba, megállapíthatom, hogy Bács-Bodrogszegy megye abban a szomorú időben is, amikor a közélet nagy rétege tétlenül nézte a fölborított állapotokat, szívóson ragaszkodott a 67-hez (Ugy van! Ugy van! Zajos helyeslés!) Alig várta az időt, hogy újból a küzdőterre léphessen. (Zajos helyeslés!) És amikor a tettek ideje megérkezett nyomban példát adott, miként kel a 67-es zászlót lobogtatni, hogyan kell cselekedni. Bács megye általában kitett magáért. De leginkább az uverbázi kerület állta meg derekasan a helyét. Neki az a szerencse jutott, hogy olyan érdemes, kitűnő férfiut (Lelkes éljenzés) küldhetett a parlamentbe, mint báró *Vojnits* István (Hosszantartó, meg-megújuló éljenzés és taps.) ki egész életén át önzetlenül szolgálta a hazát, ki minden téren komoly, hasznos munkát végzett, (Lelkes éljenzés.) amiért méltán érte a királyi kitüntetés. Ugy a magam, mint a párt nevében köszönetet mondok a kerületnek, hogy ily kiváló férfiut választottak képviselőjüknek.

Poharamat a kerület lakosságára emelem, (Lelkes éljenzés.) mely nemcsak egy jó, kipróbált hazafit, hanem egyik legjobb, igaz barátomat vallja vezérül. (Tetszés. Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke nagyhatású felköszöntőben báró *Vojnitsot* és kerületét éltette.

Perczel Dezső köszöni Famlernek a róla és elnöktársairól való jóleső megemlékezést. Örömmel jelenti ki, hogy a munkapárt fényes győzelmében nagy része van báró *Vojnitsnak*, aki az előkészítés nehéz munkálataiban vele együtt bábáskodott. A győzelem szép, lélekelelő volt. A döntő ütközet azonban még hátra van; a közel jövőben fog megvívni. Hiszi, hogy a bácskai képviselők ez alkalommal is helyükön lesznek.

Mikosevits Kanut: Ott leszünk.

Perczel Dezső: Az egyik szónok megdicsérte a megyét következetes, energikus magatartásáért. Ő ezt — ami a multat illeti — aláírja. A végleges bizonyítványt azonban csak szeptemberben fogja aláírni. (Derülttség.) Hiszi, hogy az osztályzat jó lesz. (Derülttség.) Szívből kívánja, hogy a verbázi kerületnek, sohse legyen érdemtelenebb képviselője, mint az ő kedves elnöktársa: báró *Vojnits* István. (Dörgő éljenzés.) Poharat reá és választóira emeli. (Lelkes hosszantartó éljenzés.)

Gróf Tisza István: (Percekig tartó dörgő éljenzéssel és tapssal köszöntik a szónokot.) Talán nem követ el szerénytelenséget, ha azt hiszi hogy őt nem megszokottságból hívták meg, hanem a társaság rokonszenve hozta ide. Örül, hogy olyan társaságban tartózkodik, melynek tagjai az igaz embert meg tudják becsülni; azt rokonszenvükkel és bizalmukkal megajándékozzák. Az önök képviselője sohse hajhászta a népszerűséget s ime mégis mily nagyfoku szeretettel és bizalommal övezik. Ez a látvány jólesik minden hazafias léleknek. (Zajos tetszés.)

Most pedig engedjék meg, hogy egy keveset disputáljak. En már — nem tchetek róla — javíthatatlan vagyok. Disputálni szeretek (Felkiáltások: Disputáljon sokáig!) ha erre alkalom nyílik. A velem szemben ülő főtisztelendő ur ékes szavakban azt

mondotta, hogy az események mindég az én fölfogásomat igazolták. Hát kérem ez ellen disputálok. Eppen az ellenkezője igaz. Hiszen, ha a következmények engem igazoltak volna, akkor ma nem állhatnék itt, mint gróf Khuen támogatója. Nem nekem hanem neki, az én tisztelt barátomnak, a miniszterelnök urnak volt igaza.

Ha a cselekmények döntő pillanata elérkezett, sohse néztem azt, hogy nekem legyen igazam, hanem mindég úgy cselekedtem, ahogy azt véleményem szerint az ország érdeke kívánta. (Zajos helyeslés.)

Ami a lelkész urnak a nemzetiségi kérdésre való megjegyzését illeti, teljesen igaza van. Ily férfiaknak köszönhető, hogy Bács megyében a nemzetiségi kérdést már elintézték, még pedig jól. Szólok nem akar más csak azt, hogy a románokkal is úgy csinálhassuk a békét, mint ahogy az Bács megyében a magyarság és a szerbek közt fennáll. (Tetszés.) Adja Isten, hogy minden nemzetiségű úgy gondolkodjék, hogy a tisztelendő ur gondolkozik.

Tisztelt uraim, azt mondják, hogy senki se próféta a saját hazájában. Én erre azt mondom, hogy az az igazi próféta akit a hazájában is annak ismernek el. Önök az ünnepeket prófétaként szeretik és követik. (Tetszés.) Én erre a prófétára (báró Vojnitsra mutat) és erre a hazára, a verbászi kerületre üritem poharamat. (Zajos, hosszantartó éljenzés és taps. Lelkes felkiáltások: Éljen Tisza!)

Báró Vojnits István: Igen tisztelt uraim! Nem napok, nem hetek, hanem évtizedek szeretete, ragaszkodása és tisztelete az, mely engem ehhez a kerülethez és annak derék, hazafias lakosságához fűz. (Zajos helyeslés és éljenzés.) Hiszen még abban az időben, midőn otthon, mint kis fiu éltem éveimet, a kerületben, de különösen annak egyik községében gyakran megfordultam. Ott megtanultam szeretni, becsülni a komolyan dolgozó lakosságot. Mióta a közpályán, váltakozó állásokba működöm, ez a szeretetem és ragaszkodásom még inkább erősödött, melegebbé vált. (Tetszés.)

Őszintén örvendek annak, hogy minden szónok itt elhangzott beszédében tanujelét adta, hogy szereti e lakosságot. És erre a szeretetre és becsülésre méltó is ez a kerület. Ott a nemzetiségi és felekezeti szempontokat félretéve, mindég egy szívvvel-lelkekkel mozdították elő a közjóra irányuló törekvéseket, célokat. (Tetszés. Zajoshelyeslés.)

Midőn e kerület a kormány iránti szeretetének és bizalmának kifejezést ad, nem önző célokból teszi azt, hanem mert rendíthetetlen ortodox hive a 67-nek. Ez a kerület sohse fordult a kormányhoz kicsinyes kérésekkel, olyanokkal, amelyek körrösztylvihetetlenek; hanem a saját erejére támaszkodva (Tetszés.) maga intézte el ügyeit.

Midőn ismételtén köszönöm az irántam megnyilvánult szeretetet és bizalmat, örömmel látom, hogy szeretetünk kölcsönösen maradandó és állandó. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

A kormány és pártja büszke lehet erre a kerületre, mely a következetességnek és hűségnek mintaképe s melylyel egynek valom magam. (Tetszés.)

Poharamat az én kedves házigazdámra, szeretett és tisztelt barátaimra emelem. (Lelkes éljenzés.) Adja az Isten, hogy minden kérdésnél oly eggyek legyenek mint ma. (Hosszantartó, lelkes éljenzés és taps.)

Hazay Samu honvédelmi miniszter a kormány legközelebbi föladatairól beszélt, miközben azon reményének adott kifejezést, hogy a bácskai gárdát mindég ott fogja találni, ahol komoly, hasznos munkáról van szó. Majd indítványára az egész társaság diszfelvonulást rendezett a miniszter elnök tiszteletére.

Purgly Sándor főispán Szabadka város lakosságának báró Vojnits István iránt érzett törhetetlen ragaszkodását fejezi ki.

Dr. Janiga János hasonló szellemben beszélt.

Dr. Mikosevics Kanut zajos tetszés között jóízű humorral és ötletesen ismertette ama előzményeket, melyek a bácskai képviselők mandátum-vállalásával egybe vannak kapcsolva.

Dr. Holländer Dávid politikai izű hozzászólása beszéde után ismételtén fölszólt.

Gróf Khuen Hédervári Károly miniszterelnök s tréfás hangon jelezte, hogy miután **Hazay Samu** diszfelvonulást rendezett tiszteletére, ő hadvezérnek képzeletét magát s így elmondja nézetét arról a társaságról, melyet legközelebb meg kell vívni. Hazay a harc sikerét föltételekhez kötötte. Ő már sokkal bátrabb. Ki meri mondani, hogy csak akarni kell s akkor biztos a győzelem. Ha már bemegyünk a harcba, akkor a legnagyobb elszántsággal kell küzdenünk. (Zajos tetszés.) Megkönnyíti küzdelmünket az a tudat, hogy amit teszünk, azt az országért a népert tesszük. Minden erővel el kell háritani az akadályokat, hogy végre nyugalmas, békés állapotokat teremtsünk. (Zajos tetszés.) Az egész nemzet kívánja ezt. (Helyeslés.) Mert a nép dolgozni akar, (Tetszés) megélhetését akarja biztosítani. Az áldatlan pártpolitikai harcok már eléggé megörölték a nemzet erejét (Zajos helyeslés.) Ez a mi törekvésünk, ez a mi küzdelmünk célja. Ezen a jó uton igyekszünk előbbre. És aki jó uton halad, az célhoz ér. (Tetszés.)

Én ebben erősen bizom, s nagy a reményem, hogy önök is így gondolkodnak. Hiszem, hogy mint a multban, ezután se fogunk önökben csalódni.

Mi soh'se hirdettünk elcsépelet frázisokat, soh'se tettünk olyan ígéreket, melyeknek beváltása lehetetlenség. (Zajoshelyeslés.) Mindég számoltunk a helyzettel, a körülményekkel. Csak olyat ígértünk ami teljesíthető is.

Az a tudat hatja át, tisztelt uraim, a keblemet, hogy a diszmenet, amit önök most rendeztek csak előcsahosan annak a nagy hatalmas, csillogó diszmenetnek, melyet a nemzet akar és fog megjárni.

Midőn a harcba megyünk, a győzelem felé indulunk, erőt az önök lelkesedéséből is meritünk. (Tetszés.)

Poharamat az önök egészségére üritem. (Percekig tartó lelkes éljenzés.)

Ez volt az utolsó felköszöntő. A társaság a hajnali órákig a legjobb hangulatban maradt együtt. A miniszterelnök 2 óra felé távozni akart, de a vendéglátó verbászkerületi választók oly erőteljes és lelkes kérelmet intéztek hozzá a maradásra, hogy meggondolta magát s ott tartózkodását 1 órával meghosszabbította.

Az estély sikerében nagy érdeme van dr. Récsi Ede és dr. Buday Pál és dr. Manheim Armin főrendezőknél.

Inhoff Józsefnek.

Inhoff József, a Bács megyei Gazdasági Egyletnek repülőben levő titkára nyilatkozik ellenem a szabadkai keresztény szociálisták hivatalos lapjában.

Aki Inhoffot közlelről ismeri, jól tudja, hogy vele polemizálni folytatni képtelenség; mert a krónikus butaság ellen nincs védelem, nincs megtorlás.

Ha Inhoffban az öntudatnak, az értelmiségnek csak egy szikrája lenne, ismerné a módját, miként lehet megállapítani, vajjon a kifogásolt cikk csakugyan a megyei közéletnek egyik vezető tagja írta-e, avagy a szerkesztő.

Vele tehát nem polemizálok. Azoknak kedvéért azonban, akik ennek a számalomra méltó embernek a nyilatkozatát netán elolvasták, kijelentem, hogy:

Inhoff József hazudik, amidőn azt

állítja, hogy a »Bács megye« mult számában megjelent »Az egyik meghalt, a másik halad« című cikket én irtam.

Pető Lajos.

H I R E K.

A képviselőházból.

Indemnitás, kérvények, mentelmi ügyek, pénzügyi költségvetés és még egy csomó ügy volt a héten a napirenden. Valóságos káosz a képviselőház tanácskozása, amelyből való menekvés kissé nehézkes. A kormány azonban — ha a jelek nem csalnak — talál majd módot, hogy a Házban normális helyzetet, törvényes rendet biztosítson.

Pénteken még az igazságügyi tárca részleteit tárgyalták. Néhány rövid felszólalás volt csupán. (A bácskai honatyák nagy számban jelentkeztek. **Dr. Konyovits Dávid** a zombori pótvásár ügyével volt elfoglalva. Hauke Imre polgármester express levélben kérte meg, hogy az elmaradt országos vásár helyett július 3. és 4-én tartani szándékolt pótvásár iránt benyújtott kérvény sürgős elintézése érdekében járjon közbe. A zombori követ fel is kereste **Kálmán** államtitkárt s kieszközölte az engedélyezést.

Latinovits Pál egy bácskai hölgygyel beszélgetett. **Maison Mihály** regőcei esperes ajánlólevelével jött a kerület képviselőjéhez, hogy támogassa a közoktatásügyi miniszternél levő kérvényét. **Latinovits Pál** azonnal fölkereste **Balogh** államtitkárt és beszélt **Maison** protégéje érdekében. Regőce érdemes esperese tehát nemcsak a levélbéli instanciákat küldi kosárszámra, hanem a kerület asszonyait is vasutra ülteti.

Időközben Székely igazságügyminiszter felelt az ellenzéki szónokoknak. Alig fejezte be beszédét, fölkereste báró **Vojnits István** s hosszasan tárgyalt vele. Az új excellenciás ur később **Latinovits Pállal** is tanácskozott megyebeli ügyekben. Majd fölkereste **Janiga Jánost**, **Zsubory Józsefet**, **Ertl Jánost** és **Vojnits Sándort**.

Sombaton báró **Vojnits** a rendesnél korábban jött a Házba, aminek oka az volt, hogy a szabadkai deputáció részére, mely a vasuti üzletvezetőségért köszönetet jött mondani, audenciát eszközölkjön ki gróf **Khuen** és **Lukács** minisztereknél, akik rögtön rendelkezésére állottak a bárónak. A szabadkai küldöttség egyébként őt is fellekereste s tudatában, hogy az üzletvezetőséget első sorban az ő jóindulatának köszönheti, előtte is kifejezte a szabadkaik háláját.

Vojnits Sándor, báró **Podmánczyk** **Endre** és **Janiga János** egyideig a teremben maradtak, azután a folyosóra mentek, ahol a szabadkai deputációhoz csatlakoztak.

Hétfőn és **kedden** mentelmi ügyek és kérvények fölött apró csatározások folytak. **Szerdán** két kisebb javaslatot intéztek, majd a miniszterelnök válaszolt néhány interpellációra. Gróf **Khuen** agilitására jellemző, hogy ő, ki a **Vojnits** banketről jövet csak hajnali 4 órakor került ágyba, már jóval 10 óra előtt a Házban volt. Ott voltak egyébként **Dávid Milán**, **Janiga János**, dr. **Konyovits Dávid** és **Zsubory József** is, akik szintén részt vettek az éjjeli »csatá«-ban.

Egy felköszöntő.

A Vértesi-banketten elmondta
Molnár István Lajos.

Mélyen tisztelt közönség!

Ha most benyitna ide egy finánc, aki a kereseti adó kivetésével foglalkozik, az bizonyára megfogadná, hogy minden író embernek az adóját legalább a duplájára emeli. Mert

itt körülnézve, fényes teremben fényes lakomát, derűs arcokat, habzó serlegeket látva, csak a jólét és bőség benyomását nyerhetné. Persze elfelejtendő, hogy mindez csak negyven évben egyszer jut egynek-egynek osztályrészül és így ez a kövér kitoló kása csak látszatos bizonyossága annak, hogy mi magyar írók szegények vagyunk, de jól élünk.

Ennek dacára számunk egyre szaporodik s akiket szerelmes mosolyával a saját bűvös körébe csalogat, egyszer a muzsa, az megvan boszorkányozva s többé nem szabadulhat csásbosan ölelő karjaiból.

Ilyen kedvence volt neki egy munkás, változatos és hosszú életlen át a mi ünnepeltünk, Vértési Károly közös jóbarátunk, akinek mind-egyeddig csak irodalmi sikereit hallottam méltányolni.

Pedig szerintem, aki őt 1880 óta szerencsés vagyok ismerni, az ő működésének a sulypontja nem csak az irodalmi térre esik, hanem az általános kulturális térre is.

Napilapjaink meg sem szűnnek emlegetni, milyen kár, hogy nálunk nincsenek vidéki szellemi központok mennyire másképpen festene közműveltségünk, ha ilyenek is volnának.

Nos, Vértési Károly éppen egy ilyen öncsinálta körnek volt egy emberöltőn keresztül középpontja Zomborban. Napjai óráit a hasznos ügyvédi munka és a társas élet céltudatos megszépítése között osztotta fel. Nyílt házat vitt s mesésen vendégszerető asztalánál minden lehető s lehetetlen alkalomkor összegyűjtötte a város értelmiségét, faji, vallási, foglalkozási és rangbeli-külömbőség tétele nélkül. Csak arra volt figyelemmel, hogy vendége a kultúra akármelyik kis ága iránt érzékkel bírjon. Nem kereste éppen az írókat, a művészeket, a könyvbarátokat, hanem ezek mellett asztalához édesgette mind, akiben valami féle nemes szenvedelmet észlelt. Helyet talált ott a jó táncos, a pipagyűjtő, a bogarász, az izléses címerfestő, az iparbarát, az ügyes kertész, a kiváló négyesrendező, az amatőr halász, a természetimádó, a tornász, a kirándulás rendező, a dalárdista, a fényképező, az ügyes vadász. Szóval mindenki, akinek a rendes mesterségén túl is volt valami nemes szenvedélye. Ezekből aztán hol szép szóval, hol kipróbált házi szerekekkel — például a bácskában üvegekötésbe foglalt sillerrel mert ott a költőt csak dicsérik és... isszák... kiöntötte a beljük szorult egyéni ürgéket. Az ilyen lakomák nem éppen csak korhely levestel végződtek, hanem rendszeren volt más folytatásuk is. Egyszer valami hasznos helyi alkotás, pl. kultur egyesület, magyar ipart védő egyesület. Máskor ismét valami kis gyűjtés, egy-egy nagy emberünk kultusza, mely aztán az ő szívós utánjárása folytán érbe is öntődött vagy öntődni fog, mint pl. a Schweidel-szobor, a Rákóczi-szobor és az Erzsébet királyné szobra. Hogy nemzetiségi vidéken, ahol a hazafias érdesterjesztése annál szükségesebb, minél nehezebb, mint jelen az ilyen műkedvelői munka, azt a Zombor városában a 30—40 év előtti állapotokhoz képest ma érezhető magyar szellem, a vegyes ajku lakosságnak közügyekben való összetartása, a példás felekezeti béke és társadalmi összhang, mint elért eredmény, az én gyenge szavamnál sokkal hangosabban dicséri Vértésit.

Az ő háza volt az úgynevezett *schöngestök* találkozó helye s erre kitűnő indítékul szolgált az a meghitt, kedélyes és művészi *keret*, melyek utasításai emlékeül ott összehordott. Minden fal, minden zug, minden hamutartó, minden levél-nehezék, egy-egy darab kies pontjáról beszélt a négy világrésznek, melyet ez a megjártó és mű-érzékeny utazó, muzeumba gyűjtött és tanulságos elrendezésükkel akaratlannal is ránevelte, beleolvasgolta, rácsábította a szép szeretetére, az igaz kultuszára, a haladás megismerésére.

Mondhatná valaki, hogy könnyű volt neki, mert a szerencse kedvezett szorgalmának, sikerrel honorálta vállalkozásait és így megadta nemes kultuszszünetéihez a realis alapot.

Itt most az asztalánál is azt kérdezte egyik szomszédom, akinek — éppen úgy mint nekem — *utódja* van Budapesten (a Molnár és Hajós-utakat érttem), de háza az *biz nincsen*, vajjon igaz-e, hogy Vértésinek irodalmi működéséből háromemeletes bérháza van a Dunaparton.

— A bérház tényleg meg van — feleltem neki — még pedig az irodalmi működés *dacára*. És biztosítottam a szomszéd urat, hogy *anélkül* Vértési legalább két ilyen bérházban tölthetne negyedévenként egypár hasznos irodalmi órát a *házberék elkönyvelésében*.

Mert uraim, egyenként és összesen tanuim lehetnek arra, hogy nálunk az írók már megsüvegelik, tőle a tisztelet és szájalom-példányokat szívesen veszik, sőt itt-ott becsületből meg is rendelik a könyveit, de *olvasni* már nem olvassák. Ha például itt most átalakulnánk érettségi vizsgáló bizottsággá s én mint irodalom tanár, (persze már leskörtolva), kivenném a katalógusomat

s a jelenlévők névsorában cserkészve, fel akar-nék hívni valakit, hogy ismeresse »Az Alpeselek között« című utleírását, vagy talán azt, amelyik neki éppen legjobban tetszett, egészen biztos vagyok benne, hogy gimnázista korunk legszomorubb napjainak drukka nehezednék sok ünneplő lélekre...

De nem lehetném céloom a lobogó hangulat elfanyarítására, itt inkább Vértésinek olyan négy kötet munkájáról emlékszem meg, melyet a Budapestiek nem igen, de a Zomboriak és bácskaiak annál jobban ismernek, a bálolon szívesen forgatnak, tisztelnek és szeretnek. Alighanem ez a szép és kedves négy kötet szolgáltatta az életkedvnek, az ő többi munkáin előmlő derűs poezisét is. Érttem az ő négy szép leányát, aki egy híján mind szemrevaló menyecske és már rég nagyapót csinált a muzsának még mindig kacér öreg udvarlójából.

Ezekre emelem ezt a serleget, azzal a hő kívánsággal, hogy vagy a művei éljék túl az ő gyermekeit és unokáit, vagy ezek a műveket. Őt magát pedig tartsa meg a jó Isten legalább még egyszer annyi ideig, mint ahogyan eredetileg szándéka volt neki!

Lapunk mai száma a csütörtöki ünnep miatt, amikor a nyomdai munka szünetelt, egy nappal később jelenik meg.

A főispán Titelen. Ifj. *Vojnits* István főispán nevével és leányával a napokban Titelen volt, ahol a betegeskedő dr. *Thurszky* Pál vármegyei főorvost látogatták meg.

Uj főgimnáziumi tanárok Baján. Vajda Ödön zirci apátrendeletére a bajai főgimnáziumba dr. Szűcs Aladár és Szekeres Fábán jönnek új tanároknak az 1911—12 ik tanévre.

Egy ezredes előléptetése. A király *Kleszky* Ottó szabadkai 6 honvédgyalozredbeli ezredes a pécsi 19. honvédgy. ezredhez ezredparancsnokká nevezte ki.

Az új vármegyei főorvos, dr. Thurszky Pál — mint értesülünk — állását egyelőre nem foglalja el, mert egészségének helyreállítása után hosszabb időre valamely fürdőhelyre megy. A főorvosi teendőket ideiglenesen dr. *Sági* Samu helyettes főorvos végzi, aki a hivatalt dr. *Pávlovits* elhunytá óta nagy szakértelemmel és ügybuzgósággal vezeti.

A táblaelnök kinevezése. A szegedi tábla elnöke dr. *Schmidt* Ádám zombori törv. díjtalan joggyakornokot *díjas* joggyakornokká nevezte ki.

Az óbecsei járásbírók köréből. Az igazságügyminiszter Lakatos Béla óbecsei járásbírói díjokat irnokká nevezte ki.

A zombori adóhivatal köréből. A pénzügyminiszter Khun György zombori adóhiv. díj-nokot Ráckevére segéddíjas gyakornokká nevezte ki.

A béregi plebánia adminisztrátorává *Berger* Antal ottani káplánt nevezte ki az érsek.

A titeli adóhivatal köréből. Az igazságügyminiszter Riedl Jakab titeli adóhivatali díj-nokot ideig. segélydíjas adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Orvosválasztás Militicsen: Militics község képviselő testülete, — mint levelezőnk írja, — Szencz József dr. bácsi lakost egyhangulag községi orvosá választotta.

Diszpolgári oklevél Rohonyi Gyulának. Ujvidékről jelentik: Rohonyi Gyula igazságügymin. államtitkárnak, aki a karlócazi kongresszus kir. biztosaként itt járt, a vár. tanács és tvh. bizottsági tagok jelenlétében e hó 22-én nyújtotta át *Matkovits* Béla főispán a városházán, az Ujvidék sz. kir. város diszpolgárává történt megválasztásáról kiállított diszes oklevelet. Ugy a főispán, mint a polgármester üdvözlő szavaira *Rohonyi* Gyula látható meghatottság hangján válaszolt s hálás köszönetének kifejezése mellett azt a biztató ígéretet tette, hogy a város érdekeit a távolban is mindenha szívén fogja viselni s hathatósan támogatni.

Futak új plebánosa. *Wiederkehr* József dr. kalocsai theologiai tanárt és lelkiigazgatót a kegyur bemutatása alapján az érsek futaki plebánossá nevezte ki. Ez alkalommal a főpásztor tanári, lelkiigazgatói és a központban viselt egyéb tisztségeinek buzgó betöltése körül szerzett kiváló érdemeiért elismerését fejezte ki s július 1-től kezdve minden itt viselt hivatalától főmentette. Az új plebános letette a főpásztor kezébe a plebánosi esküt.

Segédjegyzőválasztás Körtésen. Körtésen — mint nekünk írják — a járási főszolgabíró elnöklésével e hó 22-én *Hallaszy* Elemér felsőszentiváni irnokot segédjegyzővé választották meg.

Tanítóválasztás. Az érsek Földes Mihály és Romzsa József adai tanítók megválasztását megerősítette.

Segédjegyző választás Béregen. A néhai Fehér László halálával üresedésbe jött béregi községi segédjegyzői állásra, mint levelezőnk írja legutóbb tartották meg a választást. Egy pályázó volt, a dunabölkényi községi segédjegyző, akit meg is választottak, de a választást azon okból megfellebbezték, miután a megválasztott segédjegyző a községben szükséges dalmát (sokac) nyelvet nem érti s így a felekkel érintkeznie igen bajos.

Visszaútitott alapítvány. Dr. *Czibor* Károly torzsai orvos 500 koronás alapítványt akart tenni oly németajku gyermekek részére, kik a magyar nyelvet tökéletesen elsajátítják. Az ág. ev. egyházhatóság azonban az alapítvány megerősítését megtagadta.

A szabadkai gyermekmenhelyhez a belügyminiszter dr. *Kertész* Bélát másodvossá nevezte ki.

Szabadka város új bérháza. Szabadka mely nemrég fejezte be a nagyarányú, hatalmas városnáza építését, most elhatározta, hogy a színház melletti úgynevezett Manojlovits féle házát bérház céljaira fölépítteti.

Erzsébet királyné szobor Zomborban. Még szét sincs küldve valamennyi gyűjtőív, már is szépen folynak be adományok. Van már 1287 korona a szoborra. A bácskai községek közül ujabbban 50—50 koronát adtak: Bácsborsód, Péterterve, Csurog. Szilágyi községben Pelva József igen lelkes községi esküdt, apró 10—20 filléres összegekben többnyire, 94 tétel számmal összesen 46 korona 20 fillért gyűjtött. Követendő példa valóban.

Egyházmegyei tisztújítás. Cservenkai levelezőnk írja: A «bácsi ágostai hitvallásu evangélikus egyházmegye»-nek folyó hó 22-én Ujvidéken tartott évi rendes közgyűlésén megejtett tisztújítás eredménye: egyházmegyei főesperes *Wagner* G. Adolf, ujverbázi lelkész, (volt főesperes Belohorszki Gábor, ujvidéki lelkész) egyházmegyei főfelügyelő Dr. *Lebach* László, cservenkai nagybirtokos lett, kinek elődje *Rohonyi* Gyula, gazdasági államtitkár 30 éven át állt mint főfelügyelő az egyházmegye élén, ki ezen kitüntetési tisztségében mindenkori rendkívüli szaktudásával, ügybuzgalmával, fáradhatatlan működésével az egész egyházmegye meleg halálját és ragaszkodását vívta ki magának. Alesperesnek megválasztott *Dedinszki* János, dunagálói lelkész; másodfelügyelőnek *Kiss* Gyula, óverbázi községi jegyző. Végül megalakítottak az összes egyházmegyei bizottságok.

Házasságok. *Szabadka* Ferenc nagybaracska (györgypusztai) tanító eljegyezte özv. Szilly Boriska urnót, Kórsós József Szilágyi jegyző nővérét Orszálláson.

Dr. *Erdelyi* Péter pénzügyigazgatósági fogalmazó eljegyezte *Vraearits* Darinkát, néhai *Vraearits* Gergely volt titeli jegyző leányát.

Gellér Lipót Topolyáról eljegyezte *Schossberger* Leonát Szabadkán.

Német Lipót eljegyezte *Rosenberg* Katicát Budapestről. (Minden külön értesítés helyett.)

Róth Sámuel július 4-én tartotta esküvőjét *Friedman* Emiliával Kölpényben.

Szaghmeiszter Gyula titeli polg. iskolai tanár eljegyezte *Tisztje* Elzát Rezsőházán.

Dr. *Bruck* Géza ujvidéki ügyvéd eljegyezte *Fuchs* Ricit Titelen.

Fischer Mihály a napokban tartotta esküvőjét *Perlesz* Frida kisasszonnyal Adán.

Jegyespárok figyelmébe ajánljuk *Hoffmann Mihály* özvegye 30 év óta fennálló butorgyárát Szabadkán.

Társadalmi élet Szivácon. Szivácról írják nekünk: Községünk ébredezni kezd a letargiából, halad a korral s moderné lesz, ha fogy is benne az intelligens elem. Ha már az uriember nem tudja megteremteni az ipart, megteremti azt a nép, mert azoknál van a pénz. Nem sokára létesülni fog a cukorgyár, melynek elhelyezéséért több község versenyez, mint egykor Homér szülőhelyéért. Nem tudom, hogy a sok versenyző község közt melyik lesz a győztes. Nagyon hiszem — mint mindenben, ugy ebben is — háttérben maradnak a sziváciak.

Megvalósul a sziváciak egy másik álma is, lesz vágóhidunk, még pedig teljes modern berendezésű. Szép összeget szavazott meg a község, melynek ugyan nincs még az idej költségtétele, nagy áldozatkészséggel szavazza meg az ilyen célra a kívánt költséget. De nagy vita és rendkívül érdekes vita folyik le egy ilyen képviselőtestületi közgyűlésen sokszor érdekesebb, mint a parlamentben.

**Polgári iskolánk is terve van véve, így el-
érjük, hogy községünk gyermekei itthon tanul-
hatnak.**

**A bácsi tiszavidéki tanítóegylet e
hó 22-én Adán, Márton Mátyás magyarokérszai
prépostplébános elnöklésével választmányi ülést
tartott, melyen elhatározták, hogy a közgyűlést
szeptember 6-án Horgoson tartják meg.**

Ujvidék közegészsége. Ujvidék város
közegészségügyi állapota a legutóbbi főorvosi je-
lentés szerint a következő: Április hóban a köz-
egészségügyi állapot nem volt kedvezőlenebb,
mint megelőző hónapban, mert habár a vörheny-
ben való megbetegedések száma kevésbé szá-
porodott, apadt a diphtériában való megbetege-
dések száma. A vár. főorvosi hivatalnál a köv.
ragályos betegségek lettek bejelentve: vörheny
14, diphtéria 8, kanyaró 5, hökhurut 3, fültömi-
rigy lob 3, hasihagymáz 1 esetben. Április hó-
ban elhalt 60 egyén, ezek közül tüdőgümőkórban
12, vörhenyben 2, diphtériában 2. Halva szület-
tek 4 gör. kel., 1 r. kat. és 1 református szülők-
től. Hét éven alóli nem gyógykezelt gyermek 2.
Vallásfelekezeti szerint volt az elhaltak közül gör.
kel. 30, r. kat. 16, reform 7, evang 3, gör. kat. 2,
izraelita 2. A vár. kórházban f. évi március hó
végén 24 beteg maradt ápolás alatt. Április hó
folyamán felvételt 147 és így április hóban 271
beteg lett gyógykezelve. Ezekből mint egészsé-
ges lett elbocsájtva 104, javultan 27, gyógyultan
3 és meghalt 7. Április hó végén maradt tehát a
vár. kórházban ápolás alatt 130 és pedig 76 férfi
és 59 nő. Folyó évi május hóban a közegészség-
ügyi állapot kedvezőbb volt, mint a megelőző
hónapban, mert a ragadós betegségek és halálo-
zások száma apadt. A vár. főorvosi hivatalnál a
köv. ragály és betegségek lettek bejelentve: vör-
heny 14, diphtéria 6, kanyaró 2, bárányhimlő 1
és fültömirigylob 1 esetben.

Utcai verekedés Hercegszántón. — Her-
cegszántói levelezőnk írja: — Nulla dies sine
linea. Alig mulik el vasárnap, hogy nálunk a le-
gények a korcsmai multság befejezése után az
éjjeli órákban ne verekednének, különösen mióta
a m. kir. csendőrség innen, hol hosszú idő óta
állomásozott, kénytelen volt Dávod községbe
székhelyét áthelyezni, mivel itt lakást megfelelőt
nem volt képes kapni. Más község kérelmezi a
csendőrségnek oda helyezését, Hercegszántó el-
engedte menni a községből, de meg is látszik a
csendőrség hiánya és vasmarka az élet és va-
gyonbiztonságon. Napirenden vannak a vereke-
dések. Legutóbb is Szabovlyev Mátyás, 32 éves
földművest látták el hatalmas ütlegekkel. A köz-
ségi rendőr közbelépésének köszönhető, hogy az
életveszélyes fenyegetésekből Szabovlyevet kisa-
badították. De alig távoztak el a rendőrök, mi-
dön egy másik utcán ismét összeütköztek a fia-
talok egymással s csak a rendőrség ismétlődő
közbelépése mentette meg Szabovlyevet a súlyo-
sabb és életveszélyessé válható verekedésből.
Ohajtandó volna, ha a csendőrség régi állomás-
helyére visszajöhetne, ez által annak szolgálata
se volna annyira terhes, miután Dávod községe
a csendőrségi szolgálati terület szélén fekszik s
így a csendőrség szolgálata a többi község távoli
fekvése folytán kétszerte oly fárasztó, mintha a csend-
őrség Hercegszántón állomásoznék, a szolgálati
terület kellő központján, ahol ugyanis rendszerint
a csendőrségnek legtöbb ellátni való dolga akad.
Ugyanezen körülmény indokolta tenné, ha a
korcsmai bezáratása vasárnap és ünnepnapokon
megyeszerte elrendeltetnék, vagy legalább is esti
8 órára tüzetnek ki a korcsmai zárójára, miután
éppen az esti és éjjeli órákban a szesz italok
gőzének a hatása működik ott közre, hogy a
verekedések létrejönnek és így a multság elfaj-
zik. Egyre panaszkodik az alsóbb néposztály,
hogy nincs kereset, de korcsmázásra, mely a
züllésre vezet, telik. Ime közegészségügyi, köz-
erkölcsi és közgazdasági jelentősége a korcs-
mai mulatóhelyek zárójárának megrövidítését és
nem azok meghosszabbítását indokolja. A vasár-
és ünnepnapon késő éjjeli órákba benyuló kor-
helykedések miatt a munkáskezek másnap álmo-
san és összetörődötten jelennek meg a munká-
nál úgy, hogy aznapon végzett munka alig érté-
kesíthető s használható.

Veszélyes bolttűz Hercegszántón.
Róth Dániel hercegszántói kereskedő üzleti he-
lyiségében — mint levelezőnk írja — az egyik
vevő vasat akart vásárolni s midőn a raktárban
egy hosszú vasrudat igyekezett lemenni, eközben
észrevétlenül lerántotta az égő petroleum lámpát,
az összetört lámpából kifolyó petroleum tüzet
fogott s a közelében levő gyapjupamut áruk,
bőrneműek, papucok meggyulladtak. Már-már
veszélyessé vált volna a helyzet, ha az üzletu-
lajdonos kocsisaival s odasiető emberekkel bá-
rán közbe nem lép s a nagyobb veszedelemnek
elejét nem veszi. Sikerült a tűzvést elfojtani.
Az okozott kárt a vigyázatlan vevő azonnal
megtérítette.

Orosz diákok Ujvidéken. Ujvidékről
jelentik: Ritka vendégek időztek a szombati nap
folyamán városunkban. Az oroszországi Batum-
ban levő főgimnázium 20 növendéke tanárakkal,
magyarországi útjában első állomásul a mi vá-
rosunkat kereste fel. Fogadtalásukra a vallás- és
közoktatásügyi miniszter minden intézkedést meg-
tett. Kemény Ferenc igazgató külön elébük ment
Zimonyig, míg fogadtalásuknál jelen volt Mats-
kássy József központi szolgálatra berendelt fő-
igazgató. Az oroszországi vendégeket, akik szom-
baton délelőtt érkeztek meg a »Carl Ludwig«
hajón, az állomáson a város polgármestere, a
kir. kath. magyar főgimnázium tanári kara, a
szerb főgimnázium tantestülete és mindkét inté-
zet ifjusága fogadta. A vendégeket dr. Demetro-
vics Vladimír polgármester üdvözölte a város
nevében. Miután a növendékek a szerb konvik-
tusban elhelyezést nyertek, a város által rendezett
diszbedre vonultak a »Fehér hajó« kerkhelyisé-
gébe, ahol számos felkőszöntő hangzott el. Több-
bek között dr. Piukovich Sándor a vendégeket
latin nyelven köszöntötte fel. Ezen felül dr. Rádits
Dusán szerb főgimn. igazgató és Jovanovics Mí-
lán főgimn. tanár szerbül, Mahán vezető tanár
szerbül és latinul, továbbá Kemény Ferenc ma-
gyarul és franciául beszéltek. A délután a város
és környékének megtekintésével telt el.

**A kulai kereskedők egylete a napokban
megalakult.** Elnökké Kirilovits Isidort választották
meg. Aelnökök lettek: Nagy István és Stancel
Rudolf. Pénztárnok: Löwy Adolf. Jegyző: Knefely
Géza. Könyvtárnok: Dévai Pál. A 3 tagu könyv-
tári bizottság tagjai: Berkovits Márk elnök,
Jurszik János, Stein Bertalan. A 3 tagu szám-
vizsgáló bizottság tagjai: Bauer János, Deutsch
M. H., Jung Márton. A választmány tagjai:
Rendes tagok: Knefely Nándor, Jakobb Ferenc,
Pollak Jakab, Kovács István, Knezy Máté, Récsai
Miksa, Kósa György, Glässer Lajos, Cséltly Milán,
Treuer György. Pótagok: Stein Bertalan, ifj.
Nagy Károly, Gussmann Ferenc, Bauer János.

Nagy fizetésképtelenség Bezdánban.
Loschitz Vilmos és fia bezdáni kézműárucég fize-
téseképtelen. A 74 éves céget a mai tulajdonos
Loschitz Lajos alapította, de már 30 év óta a
fia kezén van, aki jóhírű kereskedő, de a nagy
üzlet vezetéséhez nem rendelkezett elegendő
tőkével, hitelképessége egyre hanyatlott, úgy
hogy a teljes összeomlás elkerülhetetlen volt.
Árukért 51.600, pénzért 55.000 K-val tartozik a
cég, amivel szemben raktára 42.000 K-t ér, jó
követelése pedig 12.000 K-ra rugnak. A cég
egyezségre törekszik és hiteltelőknek másfél év
alatt fizetendő 40%-ot kínál.

Agyonrugta az ökrök. Gádori levelezőnk
írja: Báró Rédl Lajosnak, Gádor község közelé-
ben levő Raszina pusztáján e hó 25-én, vasár-
nap délután Gruity Mladen béres 10 éves fiával
az uradalmi ökröket kihajtották a mezőre. Ezen
a területen keresztül húzódik egy csatorna, amely
több helyen szélesebb és mélyebb: az ökrök
közül több átment a tulsó partra, a fiu is át
akart menni a vízen, hogy visszatérje az álla-
tokat, átkelésekor a vízben belekapaszkodott egy
ökrök farkába, ez pedig olyan szerencsétlenül ta-
lálta megrugni a fiut, hogy az ott a vízben
azonnal meghalt.

KÖZGAZDASÁG.

A zombori pótvásár. A kereskedelmi
miniszter megengedte, hogy Zomborban a május
28. és 29-ikére esett, de elmaradt országos vá-
sár helyett július 2. és 3-án pótvásárt tarthas-
sanak.

**A The Mutual New yorki Életbiztosító
Társaság** annak közlésére kér fel bennünket,
hogy Weinberger Izidor úr zombori lakos meg-
szünt képviselője lenni Zombor és vidéke szá-
mára és hogy nevezett ezentul a The Mutual
részére üzletet többé nem köthet. — Az intézet
képviseletét Frankl Miksa szállító úr vette át, ki
ezentul egyedül van feljogosítva arra, hogy a
The Mutual részére díjakat és pénzértékeket hi-
vatalos nyugta ellenében felvehessen.

Lépfene. Mélykut, Bátmonostor, Cserven-
ka, Ujverbász, Felsőakabol, Káty, Oszivácz, Sajkás-
györgye és Zsabya községekben, valamint Zentán
lépfenét állapítottak meg.

A szőlők állapota. A szabadkai borászati
felügyelő a következő hivatalos tudósítást teszi
közzé: A szőlő általában virágzik, melyre a foly-
tonos esőzés és hideg szeles idő nagyon hátrá-
nyos. Peronospora csak kis mértékben van. Sok
helyen a szőlőmoly tesz érzékeny kárt. Közepes
termés várható. Bor ára 56–60 korona hl.-ként.
Készlet csekély.

A vetések állása az utóbbi napok ked-
vező időjárása következtében megyénk minden
részében tetemesen javult. A dől kalászkok nagy-
részt kiegyenesedtek, s így a rozsdá csökkent.
Az árpa aratása itt-ott már megkezdődött; a
buzáé csak néhány nap múlva kezdődhetik.

A méhek rajzásának elkészítése. A
méhek akkor fiasítanak szaporán, ha élelemben
nem szenvednek hiányt, ami aztán szinte paran-
csképpen áll annak, aki rajzást vár. Az idej akác-
virágzás elég dús, elég kiadós volt, így nincs is
panasz, hogy ne volna a méheknek elegendő
tápláléka. Ha azonban olyan helyek is volnának,
ahol az akácvirág is szűken volt, ott a rajzásra
váró kasokban lévő méheket mesterségesen kell
táplálni, mert megtörténik, hogy az amugy is
szűkösön élő méh a fiasításokat kidobálja, a
kasokból. Az etetést esténként végezzük. A bő
táplálék se jó, mert ha sokat adunk, az üres
sejtek megtelnek mézzel s ez a szaporodást gá-
tolja. Elég egy etetésre egy evőkanálnyi méz. Ha
a méhek kasokban vannak és ha azok a kasok
nagyok, vágjunk el belőlük néhány centiméter-
nyit, mert mentől szorosabban vannak benne a
méhek, a rajzás annál hamarabb várható. A ke-
retes kaptárakat is megszükhethetjük, ha 1–2 pár
üres keretet hátulról kiemelünk és az ablakot
beljebb toljuk.

A zabszalma tápláló ereje. A hibátlanul
eltett zabszalma, tehát az olyan, amely sem meg-
nem rókásodott, sem beázás folytán meg nem
romlott és el nem feketedett, — feltakarmánynak
tekinthető és szecsakázza és más takarmányokkal
elegyítve — szerepet kell, hogy játszó szarvas-
marháink téli takarmányozásánál. A zabszalma
357% nitrogének anyagokat tartalmaz 45%
emészthetőségi coefficientssal, holott a buza-
szalma 242% nitrogén anyagokat tartalmaz
052% emészthető coefficientssal. Meg kell tehát
becsülni a zabszalmát! Igen jó alkotó rész ez a
téli takarmány adagok összeállításánál.

Szerkesztői üzenetek.

H. Gy., Szilbács. Köszönjük a jóindulatu in-
térkedést.

Levelező, Cservenka. Sajnáljuk, hogy a dolog
nyelbűtése egyelőre elmarad.

L. A., Apatin. Elküldtük.

Sch. J., Körtés. Postára tettük. Ha újból meg nem
kapná, kérjük rögtön értesítését.

Pavlovits Osztrén, Kolozsvar. Lapja „ismeretlen”
jelzéssel visszaérkezett.

„Bácskában a lányok.” Nem adhatjuk közre ma-
radjunk csak a prózai dolgoknál.

„Marinka” Egyelőre nem közölhetjük.

Semper. A mult számban lehetetlen volt.

Kalypso. Egyelőre nem adhatjuk le.

Dr. B. Baja. A tudósítást nem adhattuk le, mert
már több lapban megjelent. A legutóbb beküldöttet kö-
zölni fogjuk.

»Kanizsai Ellenőr.» Legközelebb intézkedünk.

N. T., Ada. Természetes, hogy dr. Burtik Győző
tréfásan jelezte a lakodalmon és szecszerákon való
részvételeket. Ezzel azt akarta mondani, hogy a jegyzők-
nek nemcsak komoly munkával, hanem ilyen társadalmi
figyelmességekkel is kell törődniök.

N., Titel. Zákó Milán a napokban jött haza
Karlsbadból. Most már hosszabb ideig itt marad.

Menetrend változás a Hólak-nemsó-lednicrónai helyi érdekű vasuton.

A Hólak—nemsó—lednicrónai h. é. vasuton
az érdekeltég kívánságára a személyszállító vo-
natok ismét az előző, azaz folyó évi május hó
1-je előtt érvényben volt menetrend szerinti fog-
nak közlekedni.

Ennek folytán a délutáni vonat Hólak—Tren-
csénteplicről közvetlen csatlakozással a Budapest
felől oda érkező gyorsvonathoz korábban, azaz
már d. u. 12 óra 20 perckor indítatik; a délelőtti
vonat ellenben Hólak—Trencsénteplicről később-
ben, vagyis délelőtt 9 óra 12 perckor indul és
így annak a Zsolna felől d. e. 9 óra 3 perckor
odaérkező személyvonathoz lesz csatlakozása.

Budapest, 1911. június hó 17-én.

Az általános igazgatói főosztály igazgatója
helyett:

Dr. Szerbák
főfelügyelő.

Gyorsvonat megállítása Érd állomáson.

A Bosznabrédből éjjel 3 óra 18 perckor induló és Budapest keleti p.-u.-ra délután 1 óra 40 perckor érkező gyorsvonat f. é. július hó 1-től kezdve Érd állomáson délután 1 óra 1 perckor utasok fel és leszállása céljából egy perccel rövidebb időre rendszeresen meg fog állítani.

**Magyar királyi államvasutak
igazgatósága.**

(Utányomás nem díjaztatik.)

A szatmári püspökségi uradalomnak

egy darab 7 éves előszállási eredetű 169 cm. magas nehéztestű

félvér méne eladó.

∴ Bővebb felvilágosítást ad a ∴

jószágfelügyelőség 4-4

P. Hidvég, u. p. Poroszló (Hevesmegye).

1030. szám/kig. 1911.

Árverési hirdetemény.

Szond község határában levő **Kruskovácsi** rét és **Pszetya**-bara féle körülbelül 500 kat. holdon gyakorlandó

vadászati jog,

a lóháton agarászatnak kizárása és az 1883. évi XX. t.-c. 2. §-a értelmében a nagybirtokosok részére biztosított jogoknak fentartása mellett 2 (kettő) egymásután következő vadászati évre azaz 1911. évi augusztus hó 1-től 1913. évi augusztus hó 1-ig 20 korona kikikialtási ár mellett folyó évi **július hó 15-én** d. e. 9 órakor Szond község házában nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Szondon, 1911. június 13.

2-2

Előljáráóság.

Bács község előljáráóságától.

1089/1911.

Hirdetemény.

Bács község — a község háza átellenében az Erzsébet-kertben furt ártézi kut mellett

fürdőt óhajt létesíteni.

Felhívja mindazokat, akik ezen fürdő építését elvállalni óhajtják, hogy erre vonatkozó terv és költségvetéseiket — különösen azonban építési feltételeiket — Bács község előljáráóságához 1911. évi **július hó 15-ig** nyújtsák be. Tájékoztatásul megjegyezzük, hogy a község ingyen területet s vizet ad, esetleg az építési költségekhez és 1000 koronával hozzájárul, oly feltétellel azonban, hogy a fürdő épület összes berendezéseivel bizonyos idő múlva a község tulajdonába menne át. A fürdő állana két nagyobb medencéből a férfiak és nők részére, továbbá néhány kisebb medencéből a külön fürdők részére, azonkívül néhány vendégszobából. Megjegyezzük, hogy Bács községe az összes szomszédos községekkel rövid időn belül köves uttal lesz összekapcsolva.

Bács, 1911. évi június hó 14.

2-2

Előljáráóság.

Eladó birtok.

A **dávodi** határban fekvő 83 katasztrális holdas birtokomat **eladom.**

Kitűnő **feketeföld,** gazdasági épülettel ellátva.

Ugyancsak a dávodi határban levő 16 kat. hold **kaszálóm** is eladó.

Özv. Rogovics Ignácné

3-1

BAJA, Szent Antal-utca 61.

Eladó.

Káty községben a jegyzői lakban a következő ingóságok adatnak el: **egy új hintó, egy régi hintó, egy régi stájer kocs, egy kis paraszt kocs, egy ló, egy tehén, gazdasági eszközök és 2-1 szobabutorok.**

Fiu-internátus Zentán.

Középiskolai és elemiskolai
tanulók részére.

Bentlakó tanári felügyelet.

Korrepetálás. Kötelező német és francia társalgás. Zene. Festés. Vívás. Leggondosabb, családi nevelés. Kifogástalan ellátás.

Igen kicsi, korlátolt létszám.

Évi ellátás díja 600 kor.

Prospektust kívánatra küld a **Zentai Diákotthon** igazgatósága. **Telefon 50**

26-8

A kész szőlővédelmi porok közt legrégebbik és ma is legáltalánosabban el vannak terjedve

a Dr. Aschenbrandt porok

És pedig a

BORDÓI POR a levelek és vesszők peronosporája és a **RÉZKÉNPPOR** a fűrtperonospora és lisztharmat ellen.

Ezen utóbbi szer segítségével a múlt évben sikerült sok ezer hold szőlő termését teljesen megmenteni.

A bordói por ára kg-ként 50 kg-os zsákokban 62 fillér, kisebb zsákokban 66 fillér.

A rézkénppor ára kg-ként 50 kg-os zsákokban 44 fillér, kisebb zsákokban 48 fillér.

Vezérképviselő a

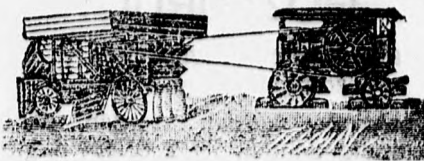
MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

A porok azonkívül kaphatók: **Kalcsina Sándornál BÁCSEÖLD-VÁROSN.** — Ifj. Varró Péternél **TOPOLYÁN.** — Rukavina Nándornál, Farkas J.-nál, Reményi és Társánál és **Vetró Jánosnál SZABADHÁN.** 13-12

HA ÖN
egy gazdaságos
üzembiztos
kiváló munkateljesítményű

motoros cséplőkészletet előnyös árban,
kedvező fizetési módokkal teljes szavalossággal, beszerezni óhajt, úgy forduljon megkereséssel

SZÜCS ÖDÖN

Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalat, mely cég felszólítására árjegyzéket és költségvetést díjmentesen küldi meg.

Nemzeti szálloda Bácsalmás

Bérlők: **Hupfer Testvérek.**

A felsőbácska legjobban látogatott szállodája. — Olcsó árak. — Gondos kiszolgálás. — Étterem és kávéház.

HIVATALOS

bélyegzőket pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számozógépeket és minden e szakba vágó munkát a legújtanysabban készít az

Első magyar ruggyanta-bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körút 17. sz.

A Bácsmegeyei Gazdaszövetség székhelye.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

TRAPPISTA

legjobb minőségű és tartós csemege-sajtból
egy kerék **2-90** fillér.

Ementáli sajt,

szép és jóízű, Gádor községben készült
kilója **2-20** fillér.

Márián Györgynél Gádor (Bácsmegeye).

A 4 kilót meghaladó rendelések ugyanezen árban postadíjmentesen küldendők.

BOROK!

o Saját termésű, jó minőségű boraim o
eladók. Még pedig:

180 hkt. olasz rizling
70 hkt. erdei fehér bakár
50 hkt. magyarka
30 hkt. kővidinka
20 hkt. ezerjő
40 hkt. nemes kadár.

A vasut állomás mellett levő saját telepemert megtekinthető. — Kívánatra mintát küldök.

A borok tisztaságáért kezeskedem.

B. Herczeg István

Kezeli.

HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

GÖZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután fél 2 órától 6-ig.

Kitünő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

FINOMMÁ TESZIK A NŐT

KAPHATÓK MINDENÜTT

Gyártja: **Vöröskereszt gyógyszer-tár UJPESTEN.**

Hoffman Mihály Özvegye

== lakásberendezési vállalata ==
S Z A B A D K Á N.

Olcso áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

S Z E G E D

Boldogasszony-sugárut 58. szám

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becserélésre méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszerelések.

Rajzok és költségvetések ingyen.

„Bácsmegeye“

Lapvezér:

borsódi és katymári

Latinovits Pál,

ny. főispán, orsz. képviselő.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A „**Bácsmegeye**“ a 850.000 lakost számláló Bács-Bodrog megyének **legelterjedtebb** lapja. Mindenütt található, ahol a megyei közügyekért érdeklődnek.

A „**Bácsmegeye**“ a legalkalmasabb hirdetési organum, mert a vevőközönség olvassa s így a hirdetés eredménnyel jár.

Érdeklődőknek a kiadóhivatal
BUDAPEST, Teréz-körut 2. sz.
ad bővebb felvilágosítást.